

Regeringens proposition

1976/77:46

om ändring i byggnadsstadgan (1959:612);

beslutad den 11 november 1976.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

ELVY OLSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

Under våren 1976 antog riksdagen vissa förslag till åtgärder för försörjningsberedskapen, bl. a. förslag till lag om kriskoppling m. m. Lagen innehåller bestämmelser om att vissa byggnader med central varmvattenberedning skall utrustas med bl. a. en särskild anordning (kriskoppling) eller annan lämplig regleringsanordning som möjliggör tillförsel av kallt vatten till tappvarmvattensystem i samband med central avstängning av varmvattnet.

I propositionen föreslås att det i byggnadsstadgan införs en bestämmelse om att byggnadsnämnderna vid prövning av byggnadslovsansökan skall tillse att kraven i kriskopplingslagen är uppfyllda.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 1977.

Förslag till Lag om ändring i byggnadsstadgan (1959:612)

Härigenom föreskrives att 56 § 1 mom. byggnadsstadgan (1959:612)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

56 §

*1 mom.*² Vid prövning av ansökan om byggnadslov skall byggnadsnämnden tillse, att det tillämnade företaget ej strider mot byggnadslagen (1947:385), väglagen (1971:948), lagen (1939:608) om enskilda vägar, naturvårdslagen (1964:822), miljöskyddslagen (1969:387), arbetarskyddslagen (1949:1), bostadssaneringslagen (1973:531), denna stadga eller med stöd av nämnda författningar meddelade föreskrifter. Är tomtens ägare enligt byggnadslagen skyldig att gälda bidrag till kostnad för gata eller att anordna utfartsväg eller avlopp från tomten, må byggnadslov för nybyggnad ej beviljas innan skyldigheten fullgjorts eller nöjaktig säkerhet ställts.

1 mom. Vid prövning av ansökan om byggnadslov skall byggnadsnämnden tillse, att det tillämnade företaget ej strider mot byggnadslagen (1947:385), väglagen (1971:948), lagen (1939:608) om enskilda vägar, naturvårdslagen (1964:822), miljöskyddslagen (1969:387), arbetarskyddslagen (1949:1), bostadssaneringslagen (1973:531), *lagen (1976:296) om kriskoppling m. m.*, denna stadga eller med stöd av nämnda författningar meddelade föreskrifter. Är tomtens ägare enligt byggnadslagen skyldig att gälda bidrag till kostnad för gata eller att anordna utfartsväg eller avlopp från tomten, må byggnadslov för nybyggnad ej beviljas innan skyldigheten fullgjorts eller nöjaktig säkerhet ställts.

Byggnadslov för byggnadsföretag som avses i 55 § 4 mom. får beviljas endast om utlåtande föreligger från yrkesinspektionen och av detta framgår att skyddsombud, skyddskommitté eller organisation som företräder arbetstagarna fått tillfälle att yttra sig över byggnadsföretaget. Vad nu sagts gäller dock icke om det ej är känt för vilket slag av verksamhet arbetslokalen är avsedd.

Har i utlåtande från yrkesinspektionen angivits att erforderlig prövning ej kunnat ske i arbetarskyddshänseende, skall i beslut om byggnadslov erinras om skyldigheten att göra anmälan enligt 8 a § andra stycket arbetarskyddslagen.

Inom område, som icke ingår i stadsplan eller byggnadsplan, må lov ej

¹ Stadgan omtryckt 1972:776.

² Senaste lydelse 1974:945.

givas till nybyggnad som skulle innefatta tätbebyggelse, i vidare mån än för tillgodoseende av jordbrukets, fiskets, skogsskötselns eller därmed jämförligt behov.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1977.

BOSTADSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-11-11

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ahlmark, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Ullsten, Wikström, Johansson, Friggebo.

Föredragande: statsrådet Olsson.

Proposition om ändring i byggnadsstadgan (1959:612)

1 Inledning

På grundval av regeringens proposition med förslag till åtgärder för försörjningsberedskapen antog riksdagen våren 1976 bl. a. ett förslag till lag om kriskoppling m. m. (kriskopplingslagen)(prop. 1975/76:152, FöU 1975/76:35, rskr 1975/76:298, SFS 1976:296). Propositionen grundades sig på förslag av energiberedskapsutredningen (EBU) i betänkandet (SOU 1975:60-61) Energiberedskap för kristid. För att förbereda den begränsning av varmvattenförbrukningen som kan bli nödvändig i kristid har i lagen uppställts krav på att vissa byggnader med central varmvattenberedning skall utrustas med en särskild anordning (kriskoppling) som gör det möjligt att hindra tillförseln av tappvarmvatten till förbrukarna och leda in kallt vatten i systemet. Vidare innehåller lagen krav på central varmvattenmätare, som registrerar tillflödet av vatten till varmvattenberedare.

Regeringen har senare i förordningen (1976:663) om kriskoppling m. m. (kriskopplingsförordningen) föreskrivit att statens planverk skall utöva allmän tillsyn över efterlevnaden av kriskopplingslagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. I anslutning härtill har från planverkets sida aktualiserats frågan hur tillsyn och kontroll bör gå till på lokal nivå. Efter samråd med chefen för handelsdepartementet tar jag nu upp frågan om den ändring i byggnadslagstiftningen, som jag anser nödvändig på grund av lagstiftningen om kriskoppling m. m.

2 Gällande rätt

Lagstiftningen om kriskoppling m. m.

I 1 § kriskopplingslagen finns bestämmelser om att vissa anordningar skall finnas installerade vid varmvattenberedning, som är gemensam för flera bostäder eller lokaler (central varmvattenberedning). Som nyss har sagts är de föreskrivna anordningarna dels s. k. kriskoppling, dels varmvattenmätare. Undantag görs för central varmvattenberedning för endast två bostadslägenheter eller för byggnad som huvudsakligen är inrättad för industriändamål eller för hälso- eller sjukvård. Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer har dessutom getts möjlighet att i särskilda fall besluta om ytterligare undantag från kravet på installation av anordningarna. Lagen innehåller i övrigt bestämmelser om tillsynsmyndighet samt ansvars- och besvärsmått bestämmelser.

Lagen träder i kraft den 1 januari 1977, dock endast beträffande nya byggnader. Beträffande installation av anordningarna i byggnad som har uppförts eller för vilken byggnadslov har beviljats före nämnda dag (befintliga byggnader) skall lagen tillämpas först fr. o. m. den 1 januari 1979.

Som nyss har sagts finns i kriskopplingsförordningen en föreskrift om att planverket skall vara tillsynsmyndighet (1 §). Planverket skall förmedla ansökningar till regeringen om undantag från skyldigheten att installera anordningarna (2 §) och skall meddela föreskrifter samt allmänna råd rörande konstruktion och utförande av dessa anordningar (3 §).

Byggnadsstadgan

Tillsynen över efterlevnaden av byggbestämmelserna i byggnadsstadgan (1959:612, omtryckt 1972:776, ändrad senast 1976:678), (BS), och med stöd av stadgan utfärdade föreskrifter i SBN 1975 ankommer i första hand på byggnadsnämnderna (1 § BS). Enligt 56 § 1 mom. första stycket BS åligger det byggnadsnämnden att vid prövning av ansökan om byggnadslov tillse att företaget inte strider mot BS eller med stöd av stadgan meddelade föreskrifter. Byggnadsnämndernas tillsynsskyldighet enligt 56 § BS innefattar emellertid även andra byggbestämmelser än de som finns intagna i BS. Byggnadsnämnden skall sålunda tillse att företaget inte strider mot t. ex. arbetarskyddslagstiftningen. Då det gäller annan lagstiftning än byggnadslagstiftningen, är det endast denna skyldighet, att vid byggnadslovsprövningen kontrollera företaget, som regleras i BS.

3 Föredraganden

I en krissituation med brist på energi kan avstängning av varmvatten komma att bli nödvändig. Det är givetvis önskvärt att avstängningen av

varmvattentillförseln sker så riskfritt som möjligt. Som energiberedskapsutredningen (EBU) anförde i sitt betänkande kan avstängning av varmvattnet utan någon särskild anordning medföra risker bl. a. för översvämningar på grund av att kranar kan stå öppna då restriktionerna upphör. Det är mot bakgrund härav som lagen (1976:296) om kriskoppling m. m. (kriskopplingslagen) har kommit till. Enligt lagen skall det i vissa byggnader finnas s. k. kriskoppling eller annan regleringsanordning, som gör det möjligt att i samband med avstängning av varmvatten i stället tillföra kallt vatten. Det är av stor betydelse att lagstiftningens krav efterlevs av alla som är berörda därav. Utöver den tillsynsskyldighet över lagstiftningens efterlevnad som har ålagts statens planverk bör därför föreskrivas att vid den granskning som föregår byggnadslov kontroll skall ske av att byggnadsföretaget innefattar även de anordningar som krävs i kriskopplingslagen. För nya byggnader, dvs. sådana byggnader för vilka byggnadslov söks efter den 1 januari 1977, bör därför gälla en skyldighet för byggnadsnämnden att tillse att företaget inte strider mot kriskopplingslagen eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter. Jag föreslår att i 56 § 1 mom. första stycket BS görs ett tillägg av denna innebörd. Denna ändring bör träda i kraft samtidigt som kriskopplingslagen blir tillämplig beträffande nya byggnader, dvs. den 1 januari 1977.

Beträffande frågan om regler bör införas om lokal tillsynsskyldighet även vad avser befintliga byggnader gör jag följande överväganden.

Vid kriskopplingslagens tillkomst övervägdes om införande av bestämmelser rörande kriskoppling kunde anstå och tas upp i samband med översynen av byggnadslagstiftningen. Det ansågs emellertid att frågan från beredskapssynpunkt borde lösas skyndsamt och bestämmelserna togs därför in i en särskild lag. I detta sammanhang uttalade dåvarande chefen för handelsdepartementet att bestämmelserna dock senare kunde arbetas in i en samlad bygglagstiftning. Även jag anser att detta kan visa sig lämpligt. Frågan om ett kommunalt ansvar för kriskopplingslagstiftningens efterlevnad övervägdes inte vid dess tillkomst. Vad gäller befintliga byggnader träder lagstiftningen som jag förut har anfört inte i kraft förrän den 1 januari 1979.

Mot bakgrund av vad jag nu har sagt och efter samråd med chefen för handelsdepartementet finner jag att det i vart fall inte f. n. innan frågan har övervägts mer finns skäl att införa några ytterligare regler om kommunal tillsynsskyldighet beträffande denna lagstiftning.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag

att regeringen föreslår riksdagen att antaga inom bostadsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i byggnadsstadgan (1959:612).

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

